

Forslag

til

Lov om ændring af lov om værnepligtiges anvendelse til civilt arbejde.

Fremsat den 19. marts 1975 af *indenrigsministeren*.

§ 1.

I lov nr. 187 af 20. maj 1933 om værnepligtiges anvendelse til civilt arbejde, som ændret ved lov nr. 145 af 23. april 1952, lov nr. 231 af 7. juni 1972 og lov nr. 330 af 13. juni 1973, ophæves §§ 6-8, og i stedet indsættes:

„§ 6. Medmindre disciplinarmidler bringes i anvendelse, jfr. § 8, stk. 1, straffes en arbejdspligtig med bøde, hæfte eller med fængsel i indtil 1 år, såfremt han:

- 1) nægter at udføre civilt arbejde,
- 2) udebliver eller uberettiget fjerner sig fra tjenestestedet,
- 3) ikke efterkommer en foresats tjenstlige befaling, eller
- 4) i øvrigt undlader at efterkomme de pligter, som tjenesten medfører.

Stk. 2. Sagerne behandles som politisager. Retsmidlerne i retsplejelovens kapitel 68, 69, 71 og 72 kan anvendes i samme omfang som i sager, som det efter de almindelige regler i retsplejeloventillkommer statsadvokaten at forfølge.

§ 7. Indenrigsministeren bestemmer, i hvilket omfang strafafsoning eller ulovligt fravær skal medføre eftertjeneste eller hjemsendelse med henblik på fornyet indkaldelse. Eftertjenesten kan ikke overstige afsoningstiden og den tid, den pågældende eventuelt har været ulovligt fraværende.

Stk. 2. Den, der anden gang dømmes for nægtelse af at udføre civilt arbejde, jfr. § 6, stk. 1, nr. 1, hjemsendes og kan ikke senere indkaldes.

§ 8. I stedet for mindre straffe efter § 6 skal anvendes disciplinarmidler, medmindre omstændighederne taler derimod.

Stk. 2. Disciplinarmidler kan ikke indbringes for retten.

§ 8 a. Som disciplinarmidler kan anvendes tilrettevisning, arbejde i en del af fritiden, fratagelse af friheder samt overflytning til anden tjeneste.

Stk. 2. Medfører anvendelse af disciplinarmidler indgreb i adgangen til at forlade tjenestestedet efter tjenestens ophør, må dette ikke ske for længere perioder end 3 dage ad gangen med mindst 1 dags mellemrum mellem perioderne, og anvendelsen må ikke udstrækkes ud over 14 dage.

Stk. 3. Indenrigsministeren fastsætter de nærmere regler om anvendelse af disciplinarmidler, herunder regler om samtidig anvendelse af flere disciplinarmidler.

Stk. 4. Indenrigsministeren bestemmer, hvem der skal have myndighed til at anvende disciplinarmidler og omfanget af denne myndighed.

§ 8 b. Den, der er blevet pålagt et disciplinarmiddel, kan forlange udståelsen udsat i indtil 2 × 24 timer efter meddelelsen om disciplinarmidlet.

§ 8 c. Den, der er blevet pålagt et disciplinarmiddel, kan forlange sagen forelagt for et disciplinarnævn til afgørelse.

Stk. 2. Disciplinarnævnets afgørelse kan såvel af den, der er blevet pålagt et disciplinarmiddel, som af den, der har pålagt disciplinarmidlet, forlanges forelagt et anke-

nævn til afgørelse. Ankenævnets afgørelse kan ikke indbringes for domstolene eller indenrigsministeren.

Stk. 3. Disciplinærnævnet består af en dommer som formand samt to andre medlemmer, hvoraf den ene så vidt mulig skal være en talsmand, medens den anden skal være funktionær inden for civil værnepligt.

Stk. 4. Ankenævnet, der oprettes af indenrigsministeren, består af en formand og to andre medlemmer. Formanden skal være en landsdommer eller en dommer, der opfylder de almindelige betingelser for at kunne beskikkes til landsdommer. De øvrige medlemmer er en statsadvokat, der udpeges af justitsministeren, og en advokat, der udpeges af Advokatrådet.

Stk. 5. Indenrigsministeren fastsætter de nærmere regler for udpegning af disciplinærnævnets medlemmer og for disciplinærnævnets og ankenævnets virksomhed.

§ 8 d. Indbringelse af et disciplinarmiddel for disciplinærnævnet eller ankenævnet har ikke opsættende virkning på udståelsen, medmindre andet bestemmes af vedkommende nævns formand.

Stk. 2. Et disciplinarmiddel skal indbringes for disciplinærnævnet eller ankenævnet inden 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om disciplinarmidlet, henholdsvis om disciplinærnævnets afgørelse. Vedkommende nævns formand kan bestemme, at der skal ses bort fra overskridelse af klagefristen, når der er særlig grund hertil.“

§ 2.

Tidspunktet for lovens ikrafttræden bestemmes af indenrigsministeren.

§ 3.

Husarrest, der ikke er udstået ved lovens ikrafttræden, bortfalder.

Bemærkninger til lovforslaget.

I kapitel VIII i betænkning nr. 458 fra 1967 vedrørende civil værnepligt, hvortil henvises, er nærmere redegjort for de gældende regler om straf af de til civilt arbejde overførte værnepligtige.

Hovedsigtet med de ændringer, der er indeholdt i nærværende lovforslag og det samtidig hermed fremsatte forslag til lov om ændring af lov om civilforsvaret, er — på baggrund af den i folketingsåret 1972-73 gennemførte revision af den militære straffe- og retsplejelovgivning, jfr. lov nr. 216 af 26. april 1973 og lov nr. 218 af samme dato — at søge tilvejebragt en harmonisering af reglerne om straf og disciplinarmidler for samtlige grupper af værnepligtige.

Dette hovedsigte har i nærværende lovforslag ført til forslag om ophævelse af de i den gældende lovs § 7 hjemlede disciplinærstraffe, vagtarrest, ekstraarbejde og husarrest. Forslaget er en følge af bortfaldet af de særlige militære strafarter vagtarrest og kvarterarrest.

Endvidere foreslås indført hjemmel til at idømme bødestraf, idet man ikke har ment, at der på dette område burde gælde særlige vilkår for civile værnepligtige.

I stedet for disciplinærstraffene vagtarrest, ekstraarbejde og husarrest foreslås i loven indføjet bestemmelser om anvendelse af disciplinarmidler.

Disciplinarmidlerne vil mest hensigtsmæssigt kunne finde anvendelse i stedet for bødestraffe og kortere frihedsstraffe over for civile værnepligtige.

Den gældende lov indeholder ikke som militær retsplejelov og civilforsvarsloven bestemmelser om anvendelse af disciplinarmidler for mindre forseelser, men i de af indenrigsministeriet udarbejdede regler om friheder for værnepligtige, der aftjener værnepligten ved civilt arbejde, er det bestemt, at fratagelse af lørdag-søndags orlov og nattegn, der ikke er faste friheder, kan anvendes som selvstændigt disciplinarmiddel, dog ikke for så vidt angår allerede meddelte friheder.

Ophæves disciplinærstraffene uden at blive erstattet af andre sanktionsmidler, må det befrygtes, at der i praksis vil kunne blive en tendens til at søge sådanne straffesager afgjort ved domstolene med påstand om frihedsstraf, som tidligere ville være blevet sanktioneret med disciplinærstraf. En sådan skærpelse af den hidtidige praksis på dette område ville ikke være i overensstemmelse med den ved militær straffelov og militær retsplejelov tilsigtede afkriminalisering af forseelser af mindre betydning.

Det ændrede disciplinarmiddelsystem forudsætter, at personellens retsbeskyttelse ikke væsentligt forringes ved øget anvendelse af disciplinarmidler i

stedet for straf. Der fremsættes derfor i overensstemmelse med bestemmelserne i militær retsplejeloivs kapitel 15 forslag om, *dels* at der kan opnås en vis udsættelse med udståelsen af et disciplinarmiddel, *dels* at disciplinarmidlet kan indbringes for et disciplinarnævn og derudover for et ankenævn, hvis formænd kan bestemme, at udståelsen yderligere udsættes, indtil det pågældende nævns afgørelse foreligger.

Ud over de forslag til ændringer, der er en følge af de ved militær straffelov og militær retsplejelov gennemførte ændringer af den tidligere retstilstand, foreslås den særlige påtalerregel i gældende lovs § 8 ophævet. Den i denne bestemmelse foreskrevne procedure indebærer i praksis en så stor forsikelse af sagsbehandlingen, at strafforfølgningens præventive virkning svækkes væsentligt. Ved forslaget tilsigtes opnået overensstemmelse med den for civilforsvarets værnepligtige gældende påtaleordning, jfr. civilforsvarslovens § 42, stk. 3, hvorefter det er politimesteren, der afgør tiltalespørgsmål for så vidt angår de i civilforsvarslovens § 42 omhandlede forseelser. Denne bestemmelse foreslås opretholdt i det samtidig hermed fremsatte forslag til lov om ændring af lov om civilforsvaret.

Særligt om Jehovas Vidner.

I gældende lovs § 8, stk. 1, er bestemt, at straffetiden i tilfælde, hvor en civil værnepligtig anden gang dømmes for nægtelse af at udføre civilt arbejde, ikke kan være kortere end den tilbageværende del af den pligtige arbejdstid. Denne bestemmelse har i praksis fundet anvendelse på medlemmer af sekten Jehovas Vidner.

Civilforsvarslovens § 42, stk. 2, indeholder en tilsvarende bestemmelse for så vidt angår nægtelse af at gøre civilforsvarstjeneste.

Før efterårssessionen i 1970 blev medlemmerne af sekten Jehovas Vidner udskrevet til tjeneste i forsvaret og overført til civilt arbejde, hvorefter de blev indkaldt til aftjening af værnepligt. Sektens medlemmer efterkom ikke ordren, og de blev i denne anledning idømt en kortere hæftes Straf for førstegangsudeblivelse og herefter fængselsstraf for andengangsudeblivelse svarende til den pligtige tjenestetid for civile værnepligtige på 16 måneder.

Med virkning fra efterårssessionen i 1970 blev denne praksis imidlertid ændret, således at sektens medlemmer udskrives til tjeneste i civilforsvarskorpset. Da sektens medlemmer også nægter at udføre denne form for værnepligtstjeneste, rejses der tiltale mod dem for udeblivelse i medfør af § 42 i lov om civilforsvaret. Efter praksis blev de herefter idømt hæfte i 40 dage for førstegangsudeblivelse

og fængsel i 10 måneder for andengangsudeblivelse svarende til den da gældende pligtige tjenestetid for menige i civilforsvarskorpset.

Efter at den pligtige tjenestetid for menige i civilforsvarskorpset ved indenrigsministeriets skrivelse af 30. maj 1973 er blevet nedsat til 8 måneder for værnepligtige menige, vil medlemmer af sekten Jehovas Vidner i overensstemmelse hermed i tilfælde af andengangs nægtelse blive idømt en fængselsstraf på 8 måneder.

Spørgsmålet om en lempelse af den strafferetlige behandling af medlemmer af sekten Jehovas Vidner har været rejst af justitsministeren over for indenrigsministeren umiddelbart foranlediget af, at fængselsvæsenet på grund af pladsmangel har haft store vanskeligheder med at fuldbyrde et stigende antal frihedsstraffe.

Man henviser endvidere til de udtalelser, der blev fremsat i folketinget den 27. januar 1972 ved 1. behandling af et den 15. december 1971 forelagt forslag til folketingsbeslutning om ændring af lov om værnepligtiges anvendelse til civilt arbejde, jfr. folketingets forhandlinger 1971-72, sp. 2391, 2395, 2396-97, 2404, 2407-08, 2409 og 2410.

Endvidere har justitsministeren efter indstilling fra indenrigsministeren ved cirkulæreskrivelse af 3. januar 1973 meddelt fængselsvæsenet, at personer, som tilhører sekten Jehovas Vidner, nu kan forventes at blive løsladt på prøve i henhold til straffelovens § 38, stk. 2, når halvdelen af straffen, dog mindst 4 måneder, er udstået, mod tidligere efter at to tredjedele af straffen var udstået.

Indenrigsministeren har til folketingets forsvarsudvalg i anledning af dette udvalgs behandling af forslag til lov om ændring af lov om værnepligtiges anvendelse til civilt arbejde, jfr. Folketingstidende 1972-73, Tillæg B, sp. 2261, erklæret sig villig til at optage forhandling med justitsministeriet om, hvorvidt der i forbindelse med en forestående revision af straffebestemmelserne i civilforsvarsloven og lov om værnepligtiges anvendelse til civilt arbejde vil kunne åbnes mulighed for en ændring af den nuværende ordning, hvorefter der er hjemlet en lovbestemt minimumsstraf — svarende til den tilbageværende del af den pligtige tjenestetid — for andengangs nægtelse af at udføre værnepligtstjeneste.

Justitsministeriet har erklæret at måtte tillægge det væsentlig principiel betydning, at dette lovforslag og forslaget til lov om ændring af lov om civilforsvaret kommer til at indeholde forslag om ophævelse af bestemmelserne i civilværnepligtsloven § 8 og i civilforsvarsloven § 42 om mindste-straf i visse tilfælde. Uanset at den tilbageværende del af den pligtige tjenestetid må være en væsentlig

faktor ved strafudmålingen i disse sager, finder såvel justitsministeriet som indenrigsministeriet det uheldigt, at de gældende straffebestemmelser fastlægger strafudmålingen på en sådan måde, at retten ikke kan tage hensyn til de i øvrigt foreliggende forhold, som kan have betydning for strafudmålingen. Hertil kommer, at de gældende regler har givet anledning til en række praktiske vanskeligheder som følge af de gentagne tjenestetidsændringer og ændret udskrivningspraksis med hensyn til medlemmer af sekten Jehovas Vidner.

Indenrigsministeren har senest i folketingets spørgetid den 13. november 1974 udtalt, at han stadig må nære principielle betænkeligheder ved at indføre et system, der som det svenske giver mulighed for fuldstændig fritagelse for værnepligt for medlemmer af sekten Jehovas Vidner, men at han i forbindelse med den forestående revision af civilværnepligts- og civilforsvarslovens straffebestemmelser vil søge ophævelse af de nugældende bestemmelser om minimumsstraf i visse tilfælde, jfr. folketingets forhandlinger 1974-75, sp. 1429-32.

I overensstemmelse hermed foreslås de nuværende bestemmelser om ubetinget minimumsstraf svarende til den resterende tjenestetid, såvel i civilværnepligtslovens § 8, stk. 1, 2. pkt., som i civilforsvarslovens § 42, stk. 2, 2. pkt., ophævet.

Med straffebestemmelser som de nu foreslåede åbnes der mulighed for at tage hensyn til de i det enkelte tilfælde foreliggende konkrete omstændigheder, som efter almindelige principper for strafudmåling bør påvirke straffens fastsættelse.

Straffen for andengangsnaegtelse vil herefter blive fastsat på grundlag af de i forslag til lov om ændring af lov om civilforsvaret i § 42 fastsatte bestemmelser, idet det er tanken, at medlemmer af Jehovas Vidner, såfremt de i øvrigt anses for tjenstdygtige, fortsat skal udskrives til tjeneste i civilforsvarskorpset.

Der vil gennem indberetninger til civilforsvarsstyrelsen om strafpåstande og afsagte domme være mulighed for løbende at følge udviklingen og dermed mulighed for at gribe ind, såfremt der konstateres en tendens til misbrug.

Forsvarsministeriet har ikke haft noget at indvende mod forslaget om ophævelse af minimumsstraffen i tilfælde af andengangsnaegtelse.

Der er endnu ikke taget stilling til hvorvidt der skal oprettes ét eller flere disciplinarnavn. Der påtænkes oprettet ét ankenavn for hele landet. Udgifterne til drift af disse navn er beregnet til ca. 50.000 kr. årligt. Lovforslagets øvrige bestemmelser vil ikke medføre administrative eller statsfinansielle konsekvenser.

Lovforslaget har været forelagt for justitsministeriet, forsvarsministeriet samt 1. udskrivningskreds — styrelsen for civil værnepligt, der har afgivet sin udtalelse efter at lovforslaget har været forelagt for repræsentanter for de civile værnepligtige. Disse har ikke kunnet tiltræde hovedsigtet med de ændringer, der er indeholdt i nærværende lovforslag, som de finder er et udtryk for den intention, at civile værnepligtige nu skal inddrages under den militære straffelovgivning. De civile værnepligtige har i øvrigt givet udtryk for det standpunkt, at civile værnepligtige ikke bør være undergivet andre straffebestemmelser end reglerne i borgerlig straffelov og de regler, der i øvrigt er gældende for borgere, der ikke er indkaldt til aftjening af en eller anden form for værnepligt.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til § 6.

Ad stk. 1. Bestemmelsens gerningsindhold svarer til gerningsindholdene i gældende lovs § 7 og § 8, idet dog formuleringen af gerningsindholdene i et vist omfang er søgt tilnærmet den i militær straffelovs §§ 15, 16 og 23 anvendte sprogbrug, jfr. bilag 2.

Der er ikke ved den ændrede formulering i forhold til gældende lov tilsigtet en ændring af det strafbares område.

I overensstemmelse med sædvanlige principper ved udformningen af straffebestemmelser i særlovgivningen er der fastsat en fælles strafferamme for de af lovbestemmelsen omfattede forseelser. Der henvises til straffelovens § 80, således som denne er affattet ved lov nr. 319 af 13. juni 1973. Det fremgår heraf, at der ved straffens udmåling skal tages hensyn til lovovertrædelsens grovhed og til oplysninger om gerningsmandens person, herunder om hans almindelige personlige og sociale forhold, hans forhold før og efter gerningen samt hans bevæggrunde til denne.

Om indførelse af hjemmel til at idømme bødestraf henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Ad stk. 2. Med bestemmelsen foreslås skabt hjemmel for beslaglæggelse, ransagning, anholdelse og fængsling i tilfælde, hvor tiltale er rejst eller begæret rejst.

Da de af loven omfattede sager er politisager, har adgang til at anvende disse retsmidler ikke hidtil foreligget, hvilket i flere tilfælde af udeblivelse fra lejrene for civile værnepligtige har måttet føles som en alvorlig mangel, da straffereglernes effektivitet påvirkes af muligheden for en omgående reaktion. Forslaget indebærer tillige, at der på dette område

skabes ensartede regler for civile værnepligtige og civilforsvarets værnepligtige, jfr. civilforsvarslovens § 42, stk. 3, der opretholdes ved det samtidig hermed forelagte forslag til lov om ændring af lov om civilforsvaret.

Til § 7.

Ad stk. 1. Bestemmelsen svarer til bestemmelsen i militær straffelovs § 14, jfr. bilag 2.

Ad stk. 2. Bestemmelsen tager sigte på tilfælde af totalnægtelse og lovfæster princippet om, at den strafferetlige reaktion skal træde i stedet for aftjening af værnepligten. Ved at lade dommen være afgørende og ikke som i den gældende lovs § 8, stk. 1, 5. pkt. udstået frihedsstraf, opnås, at domstolene ikke på forhånd bindes til udelukkende at anvende ubetingede frihedsstraffe.

Henvisningen i gældende lovs § 8, stk. 1, 5. pkt. til bestemmelsen i § 9, der har begrænset princippet om, at den strafferetlige reaktion skal træde i stedet for aftjening af værnepligten, foreslås ophævet. Herefter vil domme for andengangsnaegtelse af at udføre civil værnepligt træde i stedet for aftjening af værnepligten, også i tilfælde af genindkaldelser m. v., som måtte blive fastsat efter gældende lovs § 9.

Til § 8.

Bestemmelserne svarer til bestemmelserne i militær retsplejelovs § 37, stk. 2 og stk. 3, jfr. bilag 3.

Til § 8 a.

Ad stk. 1. De foreslåede disciplinarmidler svarer til dem, der er et led i militær retsplejelovs § 38, stk. 1, jfr. bilag 3.

Man har ikke ment at burde medtage disciplinarmidlerne belæring, efterøvelse i en del af fritiden, fremstilling, vagt eller anden tjeneste uden for orden, idet disse disciplinarmidler er begrundet i de inden for forsvaret og civilforsvaret eksisterende særlige uddannelsesmæssige formål og de hermed forbundne adfærdskrav.

Man har endvidere efter drøftelse med justitsministeriet undladt at medtage disciplinarmidlet „tilbageholdelse på tjenestestedet“, idet det kan give anledning til tvivl, om ikke tilbageholdelsen vil kunne have karakter af en frihedsberøvelse i grundlovens forstand, jfr. grundlovens § 71, stk. 6. Bestemmelserne herom i den militære retsplejelovs

§ 38 må ses på på baggrund af den særlige regel i grundlovens § 85.

Ad stk. 2. Bestemmelserne svarer til bestemmelserne i militær retsplejelovs § 38, stk. 2 og stk. 3, og § 39, jfr. bilag 3.

Til § 8 b.

Bestemmelserne svarer til militær retsplejelovs § 41, jfr. bilag 3.

Til § 8 c.

Bestemmelserne om disciplinarnævn og ankenævn svarer til bestemmelserne i militær retsplejelovs § 43.

Det bemærkes, at det i militær retsplejelov er fastsat, at en auditør skal være formand for et disciplinarnævn. Auditøren er imidlertid ikke formand i sin egenskab af anklagemyndighed, men som militær-juridisk sagkyndig og juridisk garant inden for den militære retspleje. Af denne grund har man ikke fundet tilstrækkelig begrundelse for, at anklagemyndigheden skal være repræsenteret i de disciplinarnævne, der agtes nedsat i henhold til nærværende lovforslag og lovforslaget om ændring af civilforsvarsloven. I stedet foreslås, at formanden for disse disciplinarnævne skal være en dommer, idet en sådan ordning findes bedst stemmende med den disciplinarnævnenes tillagte funktion.

For så vidt angår ankenævnene, har man derimod fundet det velbegrundet, at generalauditørens medlemskab af det ankenævn, der skal oprettes i henhold til den militære retsplejelov modsvares af, at en statsadvokat skal være medlem af de ankenævne, der skal oprettes i henhold til civilværnepligtsloven og civilforsvarsloven. Justitsministeriet har tiltrådt, at anklagemyndigheden gennem en af dette ministerium udpeget statsadvokat er repræsenteret i disse ankenævne.

Om indholdet af militær retsplejelovs § 43 henvises til bilag 3.

Til § 8 d.

Ad stk. 1. Bestemmelsen svarer til militær retsplejelovs § 44, jfr. bilag 3.

Ad stk. 2. Indenrigsministeriet har fundet det hensigtsmæssigt, at der i loven optages en bestemmelse om klagefrist. Klagefristens længde foreslås fastsat til 4 uger, hvilket svarer til den frist, der i nyere lovgivningspraksis helt overvejende anvendes, når der fastsættes en frist for at udnytte adgang til administrativ rekurs.

Lovforslaget sammenholdt med den gældende lov.

(Ændringer kursiveret).

Gældende lov.

§ 6. De arbejdspligtige er ikke undergivet militær straffelovgivning.

§ 7. Den arbejdspligtige, som i sit arbejdsforhold gør sig skyldig i ulydighed, forsømmelse eller andet slet forhold, kan af den øverste arbejdsleder på stedet idømmes disciplinærstraf af vagtarrest, ekstraarbejde eller husarrest efter nærmere af indenrigsministeren fastsatte regler.

Den dømte kan indanke arbejdslederens afgørelse til indenrigsministeren, til hvem der skal ske indberetning om alle idømte disciplinærstraffe.

§ 8. Nægter nogen til civilt arbejde overført værnepligtig at udføre sådant arbejde, eller gør han sig på anden måde skyldig i grov eller gentagen ulydighed eller i alvorlige forseelser i arbejdsforholdet, indledes der offentlig undersøgelse imod ham. Undersøgelsens resultat indsendes til indenrigsministeren, der — for så vidt tiltale angår — tilstiller justitsministeren sagen til afgørelse. Straffen er fængsel indtil 15 måneder, under formildende omstændigheder hæfte; i gentagelsestilfælde kan hæfte dog ikke anvendes. Består overtrædelsen i nægtelse af at udføre arbejde, vil straffen være at fastsætte under hensyn til længden af det tidsrum, i hvilket den pågældende har udført civilt arbejde, dog at straffetiden, når vedkommende anden gang dømmes for nægtelse af at udføre arbejdet, ikke kan være kortere end den tilbageværende del af den pligtige arbejdstid. Den, der anden gang har udstået frihedsstraf for arbejdsnægtelse, vil være at hjemsende og kan ikke senere indkaldes, jfr. dog § 9. Bortset fra det sidstnævnte tilfælde, vil det når værnepligtige udstår frihedsstraf i det tidsrum, de er indkaldt til civilt arbejde, ved dommen være

Lovforslaget.

§ 6. Medmindre disciplinarmidler bringes i anvendelse, jfr. § 8, stk. 1, straffes en arbejdspligtig med bøde, hæfte eller fængsel i indtil 1 år, såfremt han:

- 1) nægter at udføre civilt arbejde,
- 2) udebliver eller uberettiget fjerner sig fra tjenestestedet,
- 3) ikke efterkommer en foresats tjenstlige befaling, eller
- 4) i øvrigt undlader at efterkomme de pligter, som tjenesten medfører.

Stk. 2. Sagerne behandles som politisager. Retsmidlerne i retsplejelovens kapitel 68, 69, 71 og 72 kan anvendes i samme omfang som i sager, som det efter de almindelige regler i retsplejeloven tilkommer statsadvokaten at forfølge.

§ 7. Indenrigsministeren bestemmer, i hvilket omfang strafafsoning eller ulovligt fravær skal medføre eftertjeneste eller hjemsendelse med henblik på fornyet indkaldelse. Eftertjenesten kan ikke overstige afsoningstiden og den tid, den pågældende eventuelt har været ulovligt fraværende.

Stk. 2. Den, der anden gang dømmes for nægtelse af at udføre civilt arbejde, jfr. § 6, stk. 1, nr. 1, hjemsendes og kan ikke senere indkaldes.

Gældende lov.

at fastsætte, om og i bekræftende fald i hvilket omfang den del af straffetiden, som falder før den normale hjemsendelsesdag, skal regnes som en del af den pligtige arbejdstid.

Sager om de i stk. 1 omhandlede forseelser behandles som politisager.

Lovforslaget.

§ 8. *I stedet for mindre straffe efter § 6 skal anvendes disciplinarmidler, medmindre omstændighederne taler derimod.*

Stk. 2. Disciplinarmidler kan ikke indbringes for retten.

§ 8 a. *Som disciplinarmidler kan anvendes tilrettevisning, arbejde i en del af fritiden, fratagelse af friheder samt overflytning til anden tjeneste.*

Stk. 2. Medfører anvendelse af disciplinarmidler indgreb i adgangen til at forlade tjenestestedet efter tjenestens ophør, må dette ikke ske for længere perioder end 3 dage ad gangen med mindst 1 dags mellemrum mellem perioderne, og anvendelsen må ikke udstrækkes ud over 14 dage.

Stk. 3. Indenrigsministeren fastsætter de nærmere regler om anvendelse af disciplinarmidler, herunder regler om samtidig anvendelse af flere disciplinarmidler.

Stk. 4. Indenrigsministeren bestemmer, hvem der skal have myndighed til at anvende disciplinarmidler og omfanget af denne myndighed.

§ 8 b. *Den, der er blevet pålagt et disciplinarmiddel, kan forlange udståelsen udsat i indtil 2 × 24 timer efter meddelelsen om disciplinarmidlet.*

§ 8 c. *Den, der er blevet pålagt et disciplinarmiddel, kan forlange sagen forelagt for et disciplinarnævn til afgørelse.*

Stk. 2. Disciplinarnævnets afgørelse kan såvel af den, der er blevet pålagt et disciplinarmiddel, som af den, der har pålagt disciplinarmidlet, forlanges forelagt et ankenævn til afgørelse. Ankenævnets afgørelse kan ikke indbringes for domstolene eller indenrigsministeren.

Stk. 3. Disciplinarnævnet består af en dommer som formand samt to andre medlemmer, hvoraf den ene skal være civil værner.

*Gældende lov.**Lovforslaget.*

pligtig, medens den anden skal være funktionær inden for civil værnepligt.

Stk. 4. Ankenævnet, der oprettes af indenrigsministeren, består af en formand og to andre medlemmer. Formanden skal være en landsdommer eller en dommer, der opfylder de almindelige betingelser for at kunne beskikkes til landsdommer. De øvrige medlemmer er en statsadvokat, der udpeges af justitsministeren og en advokat, der udpeges af Advokatrådet.

Stk. 5. Indenrigsministeren fastsætter de nærmere regler for udpegning af disciplinarnævnets medlemmer og for disciplinarnævnets og ankenævnets virksomhed.

§ 8 d. *Indbringelse af et disciplinarmiddel for disciplinarnævnet eller ankenævnet har ikke opsættende virkning på udståelsen, medmindre andet bestemmes af vedkommende nævns formand.*

Stk. 2. Et disciplinarmiddel skal indbringes for disciplinarnævnet eller ankenævnet inden 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om disciplinarmidlet, henholdsvis om disciplinarnævnets afgørelse. Vedkommende nævns formand kan bestemme at der skal ses bort fra overskridelse af klagefristen, når der er særlig grund hertil.

Bilag 2.*Lov nr. 216 af 26. april 1973.*

Ekstrakt.

Militær straffelov.

4. kapitel.

Straffene.

§ 11. Overtrædelse af denne lov straffes med irettesættelse, bøde, hæfte, fængsel eller i krigstid dødsstraf.

Stk. 2. Irettesættelse anvendes for mindre forseelser i stedet for bøde eller kortere straf af hæfte.

Stk. 3. Dødsstraf fuldbyrdes ved skydning. Nærmere regler om fuldbyrdelsen fastsættes ved kongelig anordning.

Stk. 4. Dødsstraf, der ikke er fuldbyrdet ved krigstilstandens ophør, omsættes til straf af fængsel på livstid.

§ 12. Har nogen begået en overtrædelse af denne lov og anden strafbar handling, kan straffen fastsættes særskilt for hver af lovovertrædelserne. Den samlede straf må ikke overstige den, der ved anvendelse af borgerlig straffelovs § 88 ville være pålagt.

6. kapitel.

Andre følger af den strafbare handling.

§ 14. Forsvarsministeren bestemmer, i hvilket omfang strafafsoning eller ulovligt fravær skal medføre eftertjeneste eller hjemsendelse med henblik på fornyet indkaldelse. Eftertjenesten kan ikke overstige afsoningstiden og den tid, den pågældende eventuelt har været ulovligt fraværende.

Særlig del.

7. kapitel.

Tilsidesættelse af militære pligter.

§ 15. Den, der, uden at gerningen er omfattet af en anden bestemmelse i denne lov, forsætligt eller uagtsomt undlader at efterkomme de pligter, som tjenesten medfører, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil

3 måneder. Er pligtforsømmelsen særlig grov, eller har den medført stor skade eller fare, kan straffen stige til fængsel i 1 år, i krigstid indtil 3 år.

Forbrydelser mod pligter som efterstående.

§ 16. Den, der forsætligt eller uagtsomt undlader at efterkomme en foresats eller vagts tjenstlige befaling, eller som ikke efterkommer befalingen tilstrækkelig hurtigt eller nøjagtigt, straffes for ulydighed med bøde, hæfte eller fængsel indtil 6 måneder. Under skærpene omstændigheder kan straffen stige til fængsel i 3 år.

Stk. 2. Er der med ulydigheden forbundet vold mod foresat eller vagt, eller har den medført betydelig skade eller fare, er straffen fængsel indtil 6 år.

§ 17. Nægter flere i forening en foresat eller vagt lydighed, eller bruger de magt, vold eller trussel om vold mod foresat eller vagt, eller træffer de aftale om sådan handle måde, straffes de for mytteri med fængsel indtil 6 måneder. I krigstid kan straffen stige til fængsel på livstid eller dødsstraf.

§ 18. For den, der i krigstid i eller i anledning af tjenesten dræber foresat, foranstående eller vagt, kan den i borgerlig straffelovs § 237 omhandlede straf stige til dødsstraf.

§ 19. Har foresat, foranstående eller vagt ved ukorrekt og navnlig ved udæskende forhold givet anledning til en af de i §§ 16, 17 og 18 nævnte forbrydelser, kan straffen nedsættes og under i øvrigt formildende omstændigheder bortfalde.

§ 20. Den, der viser respektstridig opførsel over for foranstående eller vagt, straf-

fes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 6 måneder.

Forbrydelser mod pligter som foranstående.

§ 21. Den, der ved forskelsbehandling eller unødigt besværliggørelse af tjenesten forfølger en undergiven, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 6 måneder.

§ 22. Den, der misbruger sin stilling til at opnå gave, pengelån eller anden fordel af efterstående af samme enhed, eller som på en måde, der er egnet til at bringe ham i afhængighedsforhold til efterstående af samme enhed, modtager sådanne fordele, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 6 måneder.

Ulovligt fravær.

§ 23. Den, der forsætligt eller uagtsomt fjerner sig eller udebliver fra den militære afdeling, til hvilken han hører eller er indkaldt, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 6 måneder. Under skærpene omstændigheder kan straffen stige til fængsel i 2 år, i krigstid indtil 10 år.

Stk. 2. Efter foranstående regler straffes tillige den, som forsætligt unddrager sig militærtjeneste ved at påføre sig sygdom eller legemsfejl eller foregive sygdom eller benytte andre midler, der er beregnet på at vildlede myndighederne.

Misbrug af militær stilling udadtil.

§ 24. Den, der for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding under udnyttelse af krigsrygten begår en af de handlinger, der er nævnt i borgerlig straffelovs § 288, stk. 1, nr. 1-3, straffes for røveri.

Stk. 2. Den, der uberettiget tilegner sig ting fra en person, som er dræbt ved krigshandling, straffes for tyveri.

§ 25. Den, der i krig misbruger eller ikke respekterer kendetegn eller betegnelse, som er forbeholdt personer, indretninger og materiel, der er bestemt til at yde hjælp til sårede eller syge, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 12 år. På tilsvarende måde straffes den, der bruger krigsredskab eller fremgangsmåde, hvis anvendelse er i strid med en af Danmark tiltrådt mellemfolkeligt overenskomst eller med almindelige folkeretlige regler.

Stk. 2. Bestemmelserne i borgerlig straffelovs §§ 6-8 skal ikke være til hinder for at straffe efter en strengere bestemmelse i den borgerlige straffelov, såfremt handlingen tillige omfattes af en sådan bestemmelse.

Tilsidesættelse af særlige militære pligter.

§ 26. Den, der forsætligt eller uagtsomt begår en vagtforseelse, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 1 år.

Stk. 2. Er vagtforseelsen begået i krig, eller har den givet anledning til, at der begås en forbrydelse eller indtræder betydelig skade, kan straffen stige til fængsel i 3 år.

§ 27. Den, der ved indtagelse af spiritus eller på anden måde beruser sig i tjenesten, eller når tjeneste må påregnes at forestå, således at han møder beruset i tjenesten, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 4 måneder.

Stk. 2. Den, der forstyrrer den offentlige orden, eller som viser sig synlig beruset i uniform, straffes med bøde.

§ 28. Den, der forsætligt eller ved skødesløshed bevirker, at ting, der tilhører det militære forsvar, bortkommer, ødelægges eller beskadiges, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 1 år.

§ 29. Under ekstraordinære forhold kan forsvarsministeren forbyde, at personer, der hører til det militære forsvar, deltager i politiske foreninger eller forsamlinger. Overtrædelse af et sådant forbud straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 4 måneder.

§ 30. Når nogen er vidende om, at krigsforræderi, mytteri eller anden for det militære forsvar farlig forbrydelse tilsigtes begået, og ikke gør, hvad der står i hans magt for at forebygge forbrydelsen, eller dens følger, om fornødent ved anmeldelse, finder borgerlig straffelovs § 141 tilsvarende anvendelse.

9. kapitel.

Ikrafttrædelse m. v.

§ 38. Tidspunktet for lovens ikrafttræden bestemmes af forsvarsministeren.

Stk. 2. Ved lovens ikrafttræden ophæves lov nr. 114 af 7. maj 1937.

§ 39. Kvarterarrest, der ikke er udstået ved lovens ikrafttræden, bortfalder.

Stk. 2. Vagtarrest i indtil 15 dage, der

ikke er udstået ved lovens ikrafttræden, omsættes til bøde med 10 kr. for hver dag. Vagtarrest i mere end 15 dage omsættes til hæfte i samme tidsrum.

— — —

Bilag 3.*Lov nr. 218 af 26. april 1973.*

Ekstrakt.

Militær retsplejelov.

15. kapitel.

Disciplinarmidler.

§ 37. Disciplinarmidler kan kun bringes i anvendelse, når en strafbar handling er begået.

Stk. 2. Disciplinarmidler skal anvendes i stedet for mindre straffe, medmindre omstændighederne taler imod det.

Stk. 3. Disciplinarmidler kan ikke indbringes for retten.

§ 38. Som disciplinarmidler kan anvendes belæring, tilrettevisning, arbejde og efterøvelse i en del af fritiden, fremstilling, vagt eller anden tjeneste uden for orden, tilbageholdelse på tjenestestedet eller anden fratagelse af friheder samt overflytning til anden tjeneste.

Stk. 2. Tilbageholdelse på tjenestestedet må ikke udstrækkes ud over 14 dage.

Medfører anvendelse af øvrige disciplinarmidler indgreb i adgangen til at forlade tjenestestedet efter tjenestens ophør, må dette ikke ske for længere perioder end 3 dage ad gangen med mindst en dags mellemrum mellem perioderne, og anvendelsen må ikke udstrækkes ud over 14 dage.

Stk. 3. Forsvarsministeren fastsætter i øvrigt de nærmere regler om anvendelse af disciplinarmidler, herunder regler om samtidig anvendelse af flere disciplinarmidler.

§ 39. Forsvarsministeren bestemmer, hvem der skal have myndighed til at anvende disciplinarmidler, og omfanget af denne myndighed.

§ 40. Af disciplinarmidler kan belæring, tilrettevisning eller overflytning til anden tjeneste anvendes over for alle undergivne. De øvrige disciplinarmidler kan derimod

ikke anvendes over for officerer og faste befalingsmænd eller dermed ligestillede, medmindre de pågældende er elever på en militær skole.

§ 41. Den, der er blevet pålagt et disciplinarmiddel af en rettergangschefen underordnet eller umiddelbart af rettergangschefen, kan forlange udståelsen udsat i indtil 2×24 timer efter meddelelsen om disciplinarmidlet.

§ 42. Den, der er blevet pålagt et disciplinarmiddel af en rettergangschefen underordnet, kan forlange sagen forelagt rettergangschefen til afgørelse.

§ 43. Den, der er blevet pålagt et disciplinarmiddel af en rettergangschef, kan forlange sagen forelagt for et disciplinarnævn til afgørelse.

Stk. 2. Disciplinarnævnets afgørelse kan såvel af rettergangschefen som af den, der er blevet pålagt et disciplinarmiddel, forlanges forelagt ankenævnet til afgørelse. Ankenævnets afgørelse kan ikke indbringes for domstolene eller forsvarsministeren.

Stk. 3. Disciplinarnævnet, der oprettes for hvert enkelt rettergangsområde, består af en auditor som formand samt to andre medlemmer, hvoraf den ene så vidt muligt skal være en talsmand og af samme grad som den, der er blevet pålagt disciplinarmidlet, medens den anden skal være dennes foranstående.

Stk. 4. Ankenævnet, der oprettes af forsvarsministeren, består af en formand og to andre medlemmer. Formanden skal være en civil person, der opfylder betingelserne for at kunne beskikkes som landsdommer. De øvrige medlemmer er generalauditøren og en advokat, der udpeges af Advokatrådet.

Stk. 5. Forsvarsministeren fastsætter de nærmere regler for udpegning af disciplinarnævnets medlemmer og for disciplinarnævnets og ankenævnets virksomhed.

§ 44. Indbringelse af et disciplinarmiddel for rettergangschefen, disciplinarnævnet eller ankenævnet har ikke opsættende virkning på udståelsen, medmindre andet bestemmes af rettergangschefen eller vedkommende nævns formand.

— — —

Ottende afsnit. Ikrafttrædelse m. v.

17. kapitel.

§ 46. Tidspunktet for lovens ikrafttræden bestemmes af forsvarsministeren.

Stk. 2. Ved lovens ikrafttræden ophæves lov nr. 542 af 4. oktober 1919.

§ 47. Straffesager, i hvilke der ikke er rejst tiltale på tidspunktet for nærværende lovs ikrafttræden, behandles efter de regler, der er foreskrevet i denne lov. Gyldigheden af retshandlinger, som er foretaget i sagen før lovens ikrafttræden, bedømmes efter den tidligere lovgivning.

§ 48. I stedet for § 1040 i lov om rettens pleje gælder:

Påanke af straffedomme, som er afsagt før tidspunktet for nærværende lovs ikrafttræden, sker efter reglerne i den tidligere lovgivning. Fuldbyrnelsen af straffedomme sker efter nærværende lovs ikrafttræden efter reglerne i denne lov.

— — —